

บทที่ ๔

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร นั้นโดยใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม (Questionnaire) จากกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ทั้งหมดคือจำนวน ๓๕๐ รูป โดยแบ่งการนำเสนอเป็นขั้นตอนดังนี้

๔.๑ วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

๔.๒ วิเคราะห์ข้อมูล ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ในรายด้านทั้ง ๔ ด้าน

๔.๓ วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์และอักษรที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

n	หมายถึง	กลุ่มตัวอย่าง
$\bar{x}$	หมายถึง	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	หมายถึง	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
SS	หมายถึง	ผลบวกของส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานยกกำลังสอง
df	หมายถึง	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ
MS	หมายถึง	ส่วนเบี่ยงเบนกำลังสองเฉลี่ย
F	หมายถึง	ค่าที่ใช้ในการพิจารณา (F-distribution)
*	หมายถึง	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕
Sig.	หมายถึง	ระดับนัยสำคัญทางสถิติ

๔.๑ วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

การวิเคราะห์ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยการแจกแจงความถี่และการหาค่าร้อยละ ดังนี้

ตารางที่ ๔.๑ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
สถานะ		
ภิกษุ	๒๐๕	๕๘.๖๐
สามเณร	๑๔๕	๔๑.๔๐
รวม	๓๕๐	๑๐๐.๐๐
อายุ		
ตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี	๒๔๑	๖๘.๙๐
ตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี	๔๔	๑๒.๖๐
ตั้งแต่ ๔๑ - ๕๐ ปี	๔๑	๑๑.๗๐
ตั้งแต่ ๕๑ ปี ขึ้นไป	๒๔	๖.๙๐
รวม	๓๕๐	๑๐๐.๐๐
พรรษา		
ตั้งแต่ ๑ - ๕ พรรษา	๒๔๔	๖๙.๗๐
ตั้งแต่ ๖ - ๑๐ พรรษา	๕๖	๑๖.๐๐
ตั้งแต่ ๑๑ - ๑๕ พรรษา	๑๘	๕.๑๐
ตั้งแต่ ๑๖ พรรษา ขึ้นไป	๓๒	๙.๑๐
รวม	๓๕๐	๑๐๐.๐๐
ตำแหน่ง		
อาจารย์สอน	๓๖	๑๐.๓๐
นักเรียน	๓๐๕	๘๗.๑๐
พระสังฆาธิการ	๙	๒.๖๐
รวม	๓๕๐	๑๐๐.๐๐
วุฒิการศึกษา (ทางธรรม)		
นักธรรมชั้นตรี	๑๐๔	๒๙.๗๐
นักธรรมชั้นโท	๑๓๘	๓๙.๔๐
นักธรรมชั้นเอก	๑๐๘	๓๐.๙๐
รวม	๓๕๐	๑๐๐.๐๐

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน	ร้อยละ
วุฒิการศึกษา (ทางโลก)		
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๒๙๖	๘๔.๖๐
ปริญญาตรี	๒๙	๘.๓๐
ปริญญาโท	๒๒	๖.๓๐
ปริญญาเอก	๓	๐.๙๐
รวม	๓๕๐	๑๐๐.๐๐

จากตารางที่ ๔.๑ ครูและนักเรียนสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม กรุงเทพมหานคร

มีสถานะเป็นพระภิกษุ จำนวน ๒๐๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕๘.๖๐ สามเณร จำนวน ๑๔๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๔๑.๔๐ รูป

มีอายุตั้งแต่ ๒๐-๓๐ ปี จำนวน ๒๔๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๘.๙๐ รองลงมาเป็นช่วงอายุ ตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี จำนวน ๔๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๒.๖๐ และช่วงอายุตั้งแต่ ๔๑ - ๕๐ ปี จำนวน ๔๑ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๑.๗๐ ส่วนน้อยที่สุดเป็นช่วงอายุ ตั้งแต่ ๕๑ ปี ขึ้นไป จำนวน ๒๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖.๙๐

มีพรรษาตั้งแต่ ๑ - ๕ พรรษา จำนวน ๒๔๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖๙.๗๐ รองลงามีพรรษาตั้งแต่ ๖ - ๑๐ พรรษา จำนวน ๕๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๖.๐๐ และมีพรรษาตั้งแต่ ๑๖ พรรษา ขึ้นไป จำนวน ๓๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๙.๑๐ จำนวนน้อยที่สุดคือมีพรรษาตั้งแต่ ๑๑ - ๑๕ พรรษา จำนวน ๑๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๕.๑๐

ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามส่วนมากเป็นนักเรียน จำนวน ๓๐๕ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘๗.๑๐ รองลงมาเป็นอาจารย์สอน จำนวน ๓๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๑๐.๓๐ และเป็นพระสังฆาธิการ จำนวน ๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒.๖๐

มีวุฒิการศึกษา (ทางธรรม) นักธรรมชั้นโท จำนวน ๑๓๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๙.๔๐ รองลงมาคือนักธรรมชั้นเอก จำนวน ๑๐๘ รูป คิดเป็นร้อยละ ๓๐.๙๐ และน้อยที่สุดคือ นักธรรมชั้นตรี จำนวน ๑๐๔ รูป คิดเป็นร้อยละ ๒๙.๗๐

วุฒิการศึกษา (ทางโลก) จบการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน ๒๙๖ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘๔.๖๐ รองลงมาคือ ปริญญาตรี จำนวน ๒๙ รูป คิดเป็นร้อยละ ๘.๓๐ และปริญญาโท จำนวน ๒๒ รูป คิดเป็นร้อยละ ๖.๓๐ และปริญญาเอก จำนวน ๓ รูป คิดเป็นร้อยละ ๐.๙๐ ตามลำดับ

๔.๒ วิเคราะห์ข้อมูล ระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถาม ในรายด้านทั้ง ๔ ด้าน เพื่อศึกษาสภาพการเรียนรู้การสอนของครูและนักเรียนสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร

ในการวิจัยเรื่องการศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร ได้แบ่งการพิจารณาความคิดเห็นที่มีต่อการจัดการเรียนการสอนใน ๔ ด้าน ตามหลักสูตรการเรียนการสอนได้แก่

๑. ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน
๒. ด้านการจัดการเรียนการสอน
๓. ด้านสื่อการเรียนการสอน
๔. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน

โดยในการพิจารณาครั้งนี้ จะใช้การวิเคราะห์ข้อมูล หาค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน Standard Deviation (S.D.) รวมทุกด้าน โดยใช้เกณฑ์ในการวิเคราะห์และแปลความหมายของค่าเฉลี่ย แบ่งเป็น ๕ ระดับ ดังนี้

- คะแนนเฉลี่ย ๔.๕๐ – ๕.๐๐ หมายถึง ความคิดเห็นมากที่สุด
- คะแนนเฉลี่ย ๓.๕๐ – ๔.๔๙ หมายถึง ความคิดเห็นมาก
- คะแนนเฉลี่ย ๒.๕๐ – ๓.๔๙ หมายถึง ความคิดเห็นปานกลาง
- คะแนนเฉลี่ย ๑.๕๐ – ๒.๔๙ หมายถึง ความคิดเห็นน้อย
- คะแนนเฉลี่ย ๑.๐๐ – ๑.๔๙ หมายถึง ความคิดเห็นน้อยที่สุด

ตารางที่ ๔.๒ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผู้ตอบแบบสอบถาม ในด้าน
หลักสูตรการเรียนการสอน

		n=จำนวน ๓๕๐ รูป		
		ระดับความคิดเห็น		
ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
๑.	หลักสูตรมีเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ได้เหมาะสม	๔.๕๕	๐.๖๔	มากที่สุด
๒.	หลักสูตรมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการพัฒนานักเรียน	๔.๔๗	๐.๖๗	มาก
๓.	หลักสูตรแต่ละระดับชั้นมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักคิดและแก้ปัญหา	๔.๓๑	๐.๗๑	มาก
๔.	หลักสูตรมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้นักเรียนรู้จักการดำเนินชีวิต	๔.๐๙	๐.๖๕	มาก
๕.	หลักสูตรมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับวัยและสภาพแวดล้อมของนักเรียน	๔.๑๙	๐.๘๗	มาก
๖.	หลักสูตรมีเนื้อหาสาระยากในการเรียนแต่ละชั้นเรียน	๓.๘๑	๑.๐๒	มาก
๗.	หลักสูตรมีเนื้อหากว้างเกินไปทำให้ยากต่อการค้นหาเรียนรู้	๓.๙๘	๑.๑๗	มาก
๘.	หลักสูตรมีเนื้อหาสาระมากเป็นเหตุให้นักเรียนเรียนไม่ทันเวลา	๓.๘๘	๑.๑๐	มาก
ภาพรวม		๔.๒๘	๐.๖๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๒ ครูและนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของครูและนักเรียนสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม กรุงเทพมหานคร ภาพรวมด้านหลักสูตรการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๘ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๙

รายชื่อ มีข้อ ๑ อยู่ในระดับมากที่สุด คือ หลักสูตรมีเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ได้เหมาะสม ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๕๕ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๖๔ ที่เหลือทั้งหมดอยู่ในระดับมาก เรียงจากมากหาน้อย คือ หลักสูตรมีวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนในการพัฒนานักเรียนอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๔๗ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๖๗ หลักสูตรแต่ละระดับชั้นมุ่งพัฒนาผู้เรียนให้รู้จักคิดและแก้ปัญหาอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๓๑ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๗๑ หลักสูตรมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ให้นักเรียนรู้จักการดำเนินชีวิตก็อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๐๙ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๖๕ หลักสูตรมีความยืดหยุ่นเหมาะสมกับวัยและสภาพแวดล้อมของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๑๙ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๘๗ หลักสูตรมีเนื้อหาสาระยากในการเรียนแต่ละชั้นเรียน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๑ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๑.๐๒ และในด้านหลักสูตรมีเนื้อหากว้างเกินไปทำให้ยากต่อการค้นหาเรียนรู้ พบว่ามีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๙๘ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๑.๑๗ นอกจากนี้ในประเด็นของหลักสูตรมีเนื้อหาสาระมากเป็นเหตุให้

นักเรียนเรียนไม่ทันเวลา มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๓.๘๘ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๑.๑๐ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๓ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผู้ตอบแบบสอบถาม ในด้านการจัดการเรียนการสอน

ด้านการจัดการเรียนการสอน	n=จำนวน ๓๕๐ รูป		
	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
๑. ครูแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนได้ทราบทุกครั้ง	๔.๔๕	๐.๗๒	มาก
๒. ครูกำหนดเนื้อหาการสอนแต่ละครั้งเหมาะสมกับเวลาเรียน	๔.๓๘	๐.๗๒	มาก
๓. ครูให้นักเรียนได้เตรียมตัวก่อนมาเรียนด้วยการอ่านหนังสือล่วงหน้า	๔.๓๘	๐.๘๐	มาก
๔. ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์	๔.๐๐	๐.๘๒	มาก
๕. ครูปรับปรุงบทเรียนให้นักเรียนได้ทบทวนรายวิชาที่เรียนมา	๔.๒๓	๐.๘๙	มาก
๖. ครูให้นักเรียนรับผิดชอบตามหน้าที่ของตนเองในการเรียนเป็นอย่างดี	๔.๓๒	๐.๗๓	มาก
๗. ครูเน้นการจัดการเรียนรู้โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนทั้งในห้องและนอกห้องเรียน	๔.๒๙	๐.๙๐	มาก
๘. ครูมีเทคนิคการสอนแต่ละครั้งมีความหลากหลาย	๔.๔๙	๐.๖๗	มาก
ภาพรวม	๔.๔๖	๐.๖๖	มาก

จากตารางที่ ๔.๓ ครูและนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของครูและนักเรียนสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม กรุงเทพมหานคร ภาพรวมด้านการจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๖ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๖

รายชื่อทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือ ครูแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนรู้ให้นักเรียนได้ทราบทุกครั้ง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๔๕ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๗๒ ครูกำหนดเนื้อหาการสอนแต่ละครั้งเหมาะสมกับเวลาเรียน อยู่ในระดับมากเช่นเดียวกัน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๓๘ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๗๒ ครูให้นักเรียนได้เตรียมตัวก่อนมาเรียนด้วยการอ่านหนังสือล่วงหน้า มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๓๘ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๘๐ ครูเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ สังเคราะห์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๐๐ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๘๒ ครูปรับปรุงบทเรียนให้นักเรียนได้ทบทวนรายวิชาที่เรียนมา มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๒๓ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๘๙ ครูให้นักเรียนรับผิดชอบตามหน้าที่ของตนเองในการเรียนเป็นอย่างดี มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๓๒ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๗๓ ครูเน้นการจัดการเรียนรู้โดยให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการเรียนทั้งในห้องและนอกห้องเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๒๙ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๙๐ และครูมีเทคนิคการสอนแต่ละครั้งมีความหลากหลาย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๙ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๖๗ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๔ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านสื่อการเรียนการสอน

ด้านสื่อการเรียนการสอน		n=จำนวน ๓๕๐ รูป		
		ระดับความคิดเห็น		
		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
๑.	ครูใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายในการเรียนการสอน	๔.๔๑	๐.๗๐	มาก
๒.	ครูใช้สื่อพิมพ์หลากหลายในการเรียนรู้เช่น หนังสือเรียน นิตยสาร ในการเรียน	๔.๓๕	๐.๗๗	มาก
๓.	ครูใช้เทคโนโลยีในการสอนทำให้เข้าใจได้ง่าย	๔.๓๐	๐.๗๘	มาก
๔.	ครูนำสื่อที่อยู่ในสภาพแวดล้อมห้องถิ่นหรือเนื้อหาวิชาที่เรียนรู้	๔.๓๒	๐.๘๐	มาก
๕.	ครูมีสื่ออุปกรณ์ในการเรียนรู้หลักธรรมน้อยเกินไป	๔.๐๗	๐.๗๘	มาก
๖.	สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ไม่เหมาะกับเนื้อหาวิชาที่เรียนรู้	๔.๓๕	๑.๒๑	มาก
๗.	นักเรียนนำความรู้จากสื่อการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง	๔.๓๐	๐.๘๙	มาก
๘.	ครูใช้สิ่งแวดล้อมเป็นสื่อการเรียนรู้ให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เรียนรู้ตนเองจากสภาพจริง	๔.๔๙	๐.๗๙	มาก
ภาพรวม		๔.๔๓	๐.๖๘	มาก

จากตารางที่ ๔.๔ ครูและนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการศึกษานวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของครูและนักเรียนสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม กรุงเทพมหานคร ภาพรวมด้านสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๓ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ ๐.๖๘

รายชื่อทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือครูใช้สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลายในการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๔๑ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๗ ครูใช้สื่อพิมพ์หลากหลายในการเรียนรู้เช่น หนังสือเรียน นิตยสาร ในการเรียน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๓๕ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๗) ครูใช้เทคโนโลยีในการสอนทำให้เข้าใจได้ง่าย มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๓๐และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๗๘ ครูนำสื่อที่อยู่ในสภาพแวดล้อมห้องถิ่นหรือเนื้อหาวิชาที่เรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๓๒ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๘ และครูมีสื่ออุปกรณ์ในการเรียนรู้หลักธรรมน้อยเกินไป มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๐๗ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๗๘ สื่อการเรียนการสอนที่ใช้ไม่เหมาะกับเนื้อหาวิชาที่เรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๓๕ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๑.๒๑ นักเรียนนำความรู้จากสื่อการเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตจริง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๓๐และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๘๙ และครูใช้สิ่งแวดล้อมเป็นสื่อการเรียนรู้ให้นักเรียนคิดวิเคราะห์เรียนรู้ตนเองจากสภาพจริง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๔๙ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๗๙ ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๕ แสดงค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของผู้ตอบแบบสอบถามในด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน

		n=จำนวน ๓๕๐ รูป		
		ระดับความคิดเห็น		
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน		$\bar{x}$	S.D.	แปลผล
๑.	ครูมีการประเมินผลการเรียนประจำปีทุกภาคการศึกษา		๐.๗๕	มาก
๒.	ครูมีการประเมินผลระหว่างการเรียนรู้เป็นระยะตามความสามารถ	๔.๓๒	๐.๘๑	มาก
๓.	ครูได้แจ้งการประเมินให้นักเรียนทราบทุกครั้ง	๔.๒๔	๐.๘๒	มาก
๔.	ครูเน้นการประเมินผลตามสภาพจริงที่สอน	๔.๐๗	๐.๘๔	มาก
๕.	นักเรียนได้นำผลการประเมินของครูไปปรับปรุงการเรียนของตนเองอย่างต่อเนื่อง	๓.๘๕	๑.๒๖	มาก
๖.	ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนโดยการทำแบบฝึกหัดท้ายบท	๓.๙๓	๑.๒๑	มาก
๗.	ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำงานเพื่อประเมินงานเป็นทีม	๔.๒๔	๐.๙๑	มาก
๘.	การประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนสอดคล้องกับแผนการสอน	๔.๒๐	๐.๘๑	มาก
ภาพรวม		๔.๒๕	๐.๗๙	มาก

จากตารางที่ ๔.๕ ครูและนักเรียนมีความคิดเห็นต่อการศึกษานวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของครูและนักเรียนสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม กรุงเทพมหานคร ภาพรวมด้านการวัดผลและประเมินผลจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๒๕ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๗๙

รายชื่อทุกข้อ อยู่ในระดับมาก เรียงจากมากไปหาน้อย คือครูมีการประเมินผลการเรียนประจำปีทุกภาคการศึกษา มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๔๔ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๗๕ ครูมีการประเมินผลระหว่างการเรียนรู้เป็นระยะตามความสามารถ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๓๒ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๘๑ ครูได้แจ้งการประเมินให้นักเรียนทราบทุกครั้ง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๒๔ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๘๒ ครูเน้นการประเมินผลตามสภาพจริงที่สอน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๐๗ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๘๔ นักเรียนได้นำผลการประเมินของครูไปปรับปรุงการเรียนของตนเองอย่างต่อเนื่อง มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๘๕ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๑.๒๖ ครูใช้วิธีการวัดและประเมินผลการเรียนการสอนโดยการทำแบบฝึกหัดท้ายบท มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๓.๙๓ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๑.๒ ครูแบ่งกลุ่มให้นักเรียนทำงานเพื่อประเมินงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๒๔ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๙๑ และการประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนสอดคล้องกับแผนการสอน มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๒๐ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๘๑ ตามลำดับ

๔.๓ วิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานครต่อการศึกษานวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร ทั้ง ๔ ด้าน ดังนี้

สมมุติฐานที่ ๑ สถานะของผู้ตอบแบบสอบถามแตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นต่อการศึกษานวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร ที่แตกต่างกัน โดยพิจารณาเป็นรายด้าน ซึ่งได้ผลดังนี้

ตารางที่ ๔.๖ แสดงผลของสถานะผู้ตอบแบบสอบถามมีความแตกต่างกันเมื่อพิจารณาทั้ง ๔ ด้าน

ด้าน	สถานะ	$\bar{x}$	S.D.	ค่า t-test	ค่า Sig.
ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน	ภิกษุ	๔.๒๑	๐.๖๖	-๒.๒๒	๐.๐๒*
	สามเณร	๔.๓๘	๐.๖๒	-๒.๒๒	๐.๐๒*
ด้านการจัดการเรียนการสอน	ภิกษุ	๔.๓๕	๐.๖๕	-๓.๘๔	๐.๐๐*
	สามเณร	๔.๖๒	๐.๖๔	-๓.๘๖	๐.๐๐*
ด้านสื่อการเรียนการสอน	ภิกษุ	๔.๑๙	๐.๗๖	-๑.๕๖	๐.๑๑
	สามเณร	๔.๓๒	๐.๘๒	-๑.๕๔	๐.๑๒
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	ภิกษุ	๔.๓๑	๐.๗๑	-๔.๒๑	๐.๐๐*
	สามเณร	๔.๖๑	๐.๖๑	-๔.๓๑	๐.๐๐*
รวม	ภิกษุ	๔.๓๐	๐.๖๖	-๔.๑๖	๐.๐๐*
	สามเณร	๔.๕๙	๐.๖๒	-๔.๒๐	๐.๐๐*

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๖ พบว่า สถานะที่แตกต่างกัน มีผลความคิดเห็นต่อการศึกษานวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมกรุงเทพมหานคร ที่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ ($\text{sig.} \leq 0.05$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่า ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านการวัดและประเมินผลการเรียน มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\text{sig.} \leq 0.05$)

สมมุติฐานที่ ๒ อายุของผู้ตอบแบบสอบถามแตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นต่อการศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๗ แสดงอายุของผู้ตอบแบบสอบถาม มีผลต่อความคิดเห็นต่อการศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน โดยพิจารณาทั้ง ๔ ด้าน

ด้าน	แปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๒๒.๑๕	๓	๗.๓๘	๑๗.๘๘	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๔๒.๘๕	๓๔๖	๐.๔๑		
	รวม	๑๖๔.๐๐	๓๔๙			
ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๓๑.๗๕	๓	๑๐.๕๘	๓๐.๗๑	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๑๙.๒๖	๓๔๖	๐.๓๕		
	รวม	๑๕๑.๐๑	๓๔๙			
ด้านสื่อการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๒๔.๙๕	๓	๘.๓๒	๑๔.๙๙	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๙๑.๙๒	๓๔๖	๐.๕๕		
	รวม	๒๑๖.๘๗	๓๔๙			
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	๓๓.๒๒	๓	๑๑.๐๗	๒๙.๓๐	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๓๐.๗๗	๓๔๖	๐.๓๘		
	รวม	๑๖๓.๙๙	๓๔๙			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	๓๓.๘๐	๓	๑๑.๒๗	๓๓.๑๕	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๑๗.๖๑	๓๔๖	๐.๓๔		
	รวม	๑๕๑.๔๑	๓๔๙			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๗ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ว่า อายุของผู้ตอบแบบสอบถามแตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นต่อการศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน รวมทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\text{sig.} \leq 0.05$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ได้ผลดังตาราง

ตารางที่ ๔.๘ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน
จำแนกตามอายุ

ระดับอายุ	$\bar{x}$	ระดับอายุ			
		ตั้งแต่ ๒๐ -	ตั้งแต่ ๓๑ -	ตั้งแต่ ๔๑ -	ตั้งแต่ ๕๑ ปี
		๓๐ ปี	๔๐ ปี	๕๐ ปี	ขึ้นไป
		๔.๔๕	๔.๐๒	๓.๘๐	๓.๙๒
ตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี	๔.๔๕	-	๐.๔๒๕*	๐.๖๔๓*	๐.๕๓๑*
ตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี	๔.๐๒	-	-	๐.๒๑๘	๐.๑๐๖
ตั้งแต่ ๔๑ - ๕๐ ปี	๓.๘๐	-	-	-	๐.๑๑๒
ตั้งแต่ ๕๑ ปี ขึ้นไป	๓.๙๒	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๘ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน จำแนกตามอายุ พบว่าช่วงอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงอายุตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยช่วงอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงอายุตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี

ผู้ตอบแบบสอบถามช่วงอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงอายุตั้งแต่ ๔๑ - ๕๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เช่นเดียวกันช่วงอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงอายุตั้งแต่ ๔๑ - ๕๐ ปี

ผู้ตอบแบบสอบถามช่วงอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงอายุตั้งแต่ ๕๑ ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยช่วงอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงอายุตั้งแต่ ๕๑ ปี ขึ้นไป

ตารางที่ ๔.๙ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามอายุ

ระดับอายุ	$\bar{x}$	ระดับอายุ			
		ตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี	ตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี	ตั้งแต่ ๔๑ - ๕๐ ปี	ตั้งแต่ ๕๑ ปี ขึ้นไป
		๔.๖๖	๔.๒๓	๓.๘๕	๔.๐๐
ตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี	๔.๖๖	-	๐.๔๒๘*	๐.๘๐๒*	๐.๖๕๖*
ตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี	๔.๒๓	-	-	๐.๓๗๔*	๐.๒๒๗
ตั้งแต่ ๔๑ - ๕๐ ปี	๓.๘๕	-	-	-	๐.๑๔๖
ตั้งแต่ ๕๑ ปี ขึ้นไป	๔.๐๐	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๙ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามอายุ พบว่าช่วงอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงอายุตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยช่วงอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงอายุตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี

ผู้ตอบแบบสอบถามช่วงอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงอายุตั้งแต่ ๔๑ - ๕๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เช่นเดียวกันช่วงอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงอายุตั้งแต่ ๔๑ - ๕๐ ปี

ผู้ตอบแบบสอบถามช่วงอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงอายุตั้งแต่ ๕๑ ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยช่วงอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงอายุตั้งแต่ ๕๑ ปี ขึ้นไป

ผู้ตอบแบบสอบถามช่วงอายุตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงอายุตั้งแต่ ๔๑ - ๕๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยช่วงอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงอายุตั้งแต่ ๔๑ - ๕๐ ปี

ตารางที่ ๔.๑๐ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านสื่อการเรียนการสอน จำแนกตามอายุ

ระดับอายุ	$\bar{x}$	ระดับอายุ			
		ตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี	ตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี	ตั้งแต่ ๔๑ - ๕๐ ปี	ตั้งแต่ ๕๑ ปีขึ้นไป
		๔.๔๒	๔.๐๕	๓.๖๘	๓.๘๘
ตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี	๔.๔๒	-	๐.๓๖๙*	๐.๗๓๒*	๐.๕๔๐*
ตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี	๔.๐๕	-	-	๐.๓๖๓	๐.๑๗๐
ตั้งแต่ ๔๑ - ๕๐ ปี	๓.๖๘	-	-	-	๐.๑๙๒
ตั้งแต่ ๕๑ ปีขึ้นไป	๓.๘๘	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๐ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านสื่อการเรียนการสอน จำแนกตามอายุ พบว่าช่วงอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงอายุตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยช่วงอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงอายุตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี

ผู้ตอบแบบสอบถามช่วงอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงอายุตั้งแต่ ๔๑ - ๕๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เช่นเดียวกันช่วงอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงอายุตั้งแต่ ๔๑ - ๕๐ ปี

ผู้ตอบแบบสอบถามช่วงอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงอายุตั้งแต่ ๕๑ ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยช่วงอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงอายุตั้งแต่ ๕๑ ปี ขึ้นไป

ตารางที่ ๔.๑๑ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน จำแนกตามอายุ

ระดับอายุ	$\bar{x}$	ระดับอายุ			
		ตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี	ตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี	ตั้งแต่ ๔๑ - ๕๐ ปี	ตั้งแต่ ๕๑ ปีขึ้นไป
		๔.๖๓	๔.๑๖	๓.๘๘	๓.๘๘
ตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี	๔.๖๓	-	๐.๔๗๖*	๐.๗๕๗*	๐.๗๖๐*
ตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี	๔.๑๖	-	-	๐.๒๘๑	๐.๒๘๔
ตั้งแต่ ๔๑ - ๕๐ ปี	๓.๘๘	-	-	-	๐.๐๐๓
ตั้งแต่ ๕๑ ปีขึ้นไป	๓.๘๘	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๑ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน จำแนกตามอายุ พบว่าช่วงอายุ ตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงอายุตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยช่วงอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงอายุตั้งแต่ ๓๑ - ๔๐ ปี

ผู้ตอบแบบสอบถามช่วงอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงอายุตั้งแต่ ๔๑ - ๕๐ ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เช่นเดียวกันช่วงอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงอายุตั้งแต่ ๔๑ - ๕๐ ปี

ผู้ตอบแบบสอบถามช่วงอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงอายุตั้งแต่ ๕๑ ปี ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยช่วงอายุตั้งแต่ ๒๐ - ๓๐ ปี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงอายุตั้งแต่ ๕๑ ปี ขึ้นไป

สมมุติฐานที่ ๓ จำนวนพรรษาของผู้ตอบแบบสอบถามแตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นต่อการศึกษานวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๒ แสดงจำนวนของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นต่อการศึกษานวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน โดยพิจารณาทั้ง ๔ ด้าน

ด้าน	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๒๔.๔๓	๓	๘.๑๔	๒๐.๐๔	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๔๐.๕๗	๓๔๖	๐.๔๑		
	รวม	๑๖๔.๙๙	๓๔๙			
ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๓๑.๔๗	๓	๑๐.๔๙	๓๐.๓๗	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๑๙.๕๔	๓๔๖	๐.๓๕		
	รวม	๑๕๑.๐๒	๓๔๙			
ด้านสื่อการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๒๘.๓๑	๓	๙.๔๔	๑๗.๓๒	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๘๘.๕๖	๓๔๖	๐.๕๕		
	รวม	๒๑๖.๘๗	๓๔๙			
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	๓๕.๓๒	๓	๑๑.๗๗	๓๑.๖๖	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๒๘.๖๗	๓๔๖	๐.๓๗		
	รวม	๑๖๓.๙๙	๓๔๙			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	๓๒.๓๒	๓	๑๐.๗๗	๓๑.๓๒	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๑๙.๑๐	๓๔๖	๐.๓๕		
	รวม	๑๕๑.๔๒	๓๔๙			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๒ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ว่า จำนวนพรรษาของผู้ตอบแบบสอบถามแตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นต่อการศึกษานวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน รวมทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($\text{sig.} \leq 0.05$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ได้ผลดังตาราง

ตารางที่ ๔.๑๓ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน จำแนกตามพรรษา

พรรษา	$\bar{X}$	พรรษา			
		ตั้งแต่ ๑ - ๕ พรรษา	ตั้งแต่ ๖ - ๑๐ พรรษา	ตั้งแต่ ๑๑ - ๑๕ พรรษา	ตั้งแต่ ๑๖ พรรษา ขึ้นไป
		๔.๔๔	๔.๐๔	๔.๐๖	๓.๖๓
ตั้งแต่ ๑ - ๕ พรรษา	๔.๔๔	-	๐.๔๐๗*	๐.๓๘๗	๐.๘๑๘*
ตั้งแต่ ๖ - ๑๐ พรรษา	๔.๐๔	-	-	๐.๔๑๑*	๐.๐๒๐
ตั้งแต่ ๑๑ - ๑๕ พรรษา	๔.๐๖	-	-	-	๐.๔๓๑
ตั้งแต่ ๑๖ พรรษา ขึ้นไป	๓.๖๓	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๓ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน จำแนกตามพรรษา พบว่าช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑ - ๕ พรรษา มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงพรรษาตั้งแต่ ๖ - ๑๐ พรรษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑ - ๕ พรรษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงพรรษาตั้งแต่ ๖ - ๑๐ พรรษา

ผู้ตอบแบบสอบถามช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑ - ๕ พรรษา มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๖ พรรษา ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เช่นเดียวกันช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑ - ๕ พรรษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๖ พรรษา ขึ้นไป

ผู้ตอบแบบสอบถามช่วงพรรษาตั้งแต่ ๖ - ๑๐ พรรษา มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๑ - ๑๕ พรรษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยช่วงพรรษาตั้งแต่ ๖ - ๑๐ พรรษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๑ - ๑๕ พรรษา

ตารางที่ ๔.๑๔ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe) ในด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามพรรษา

พรรษา	$\bar{X}$	พรรษา			
		ตั้งแต่ ๑ - ๕ พรรษา	ตั้งแต่ ๖ - ๑๐ พรรษา	ตั้งแต่ ๑๑ - ๑๕ พรรษา	ตั้งแต่ ๑๖ พรรษา ขึ้นไป
		๔.๖๓	๔.๒๗	๔.๓๓	๓.๖๓
ตั้งแต่ ๑ - ๕ พรรษา	๔.๖๓	-	๐.๓๕๙*	๐.๒๙๓	๐.๐๐๒*
ตั้งแต่ ๖ - ๑๐ พรรษา	๔.๒๗	-	-	๐.๖๔๓*	๐.๐๖๕
ตั้งแต่ ๑๑ - ๑๕ พรรษา	๔.๓๓	-	-	-	๐.๗๐๘*
ตั้งแต่ ๑๖ พรรษา ขึ้นไป	๓.๖๓	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๔ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe) ในด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามพรรษา พบว่าช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑ - ๕ พรรษา มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงพรรษาตั้งแต่ ๖ - ๑๐ พรรษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑ - ๕ พรรษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงพรรษาตั้งแต่ ๖ - ๑๐ พรรษา

ผู้ตอบแบบสอบถามช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑ - ๕ พรรษา มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๖ พรรษา ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เช่นเดียวกันช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑ - ๕ พรรษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๖ พรรษา ขึ้นไป

ผู้ตอบแบบสอบถามช่วงพรรษาตั้งแต่ ๖ - ๑๐ พรรษา มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๑ - ๑๕ พรรษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยช่วงพรรษาตั้งแต่ ๖ - ๑๐ พรรษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๑ - ๑๕ พรรษา

ผู้ตอบแบบสอบถามช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๑ - ๑๕ พรรษา มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๖ พรรษา ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๑ - ๑๕ พรรษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๖ พรรษา ขึ้นไป

ตารางที่ ๔.๑๕ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านสื่อการเรียนการสอน จำแนกตามพรรษา

พรรษา	$\bar{X}$	พรรษา			
		ตั้งแต่ ๑ - ๕ พรรษา	ตั้งแต่ ๖ - ๑๐ พรรษา	ตั้งแต่ ๑๑ - ๑๕ พรรษา	ตั้งแต่ ๑๖ พรรษา ขึ้นไป
		๔.๓๙	๔.๐๕	๔.๒๘	๓.๔๓
ตั้งแต่ ๑ - ๕ พรรษา	๔.๓๙	-	๐.๓๔๐*	๐.๑๑๖	๐.๙๕๖*
ตั้งแต่ ๖ - ๑๐ พรรษา	๔.๐๕	-	-	๐.๖๑๖*	๐.๒๒๔
ตั้งแต่ ๑๑ - ๑๕ พรรษา	๔.๒๘	-	-	-	๐.๘๔๐*
ตั้งแต่ ๑๖ พรรษา ขึ้นไป	๓.๔๓	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๕ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านสื่อการเรียนการสอน จำแนกตามพรรษา พบว่าช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑ - ๕ พรรษา มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงพรรษาตั้งแต่ ๖ - ๑๐ พรรษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑ - ๕ พรรษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงพรรษาตั้งแต่ ๖ - ๑๐ พรรษา

ผู้ตอบแบบสอบถามช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑ - ๕ พรรษา มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๖ พรรษา ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เช่นเดียวกันช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑ - ๕ พรรษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๖ พรรษา ขึ้นไป

ผู้ตอบแบบสอบถามช่วงพรรษาตั้งแต่ ๖ - ๑๐ พรรษา มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๑ - ๑๕ พรรษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยช่วงพรรษาตั้งแต่ ๖ - ๑๐ พรรษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๑ - ๑๕ พรรษา

ผู้ตอบแบบสอบถามช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๑ - ๑๕ พรรษา มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๖ พรรษา ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๑ - ๑๕ พรรษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๖ พรรษา ขึ้นไป

ตารางที่ ๔.๑๖ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe) ในด้านการวัดและการประเมินการเรียนการสอน จำแนกตามพรรษา

พรรษา	$\bar{x}$	พรรษา			
		ตั้งแต่ ๑ - ๕ พรรษา	ตั้งแต่ ๖ - ๑๐ พรรษา	ตั้งแต่ ๑๑ - ๑๕ พรรษา	ตั้งแต่ ๑๖ พรรษา ขึ้นไป
		๔.๖๐	๔.๒๓	๔.๓๙	๓.๕๓
ตั้งแต่ ๑ - ๕ พรรษา	๔.๖๐	-	๐.๓๗๐*	๐.๒๑๓	๐.๐๗๑*
ตั้งแต่ ๖ - ๑๐ พรรษา	๔.๒๓	-	-	๐.๗๐๑*	๐.๑๕๖
ตั้งแต่ ๑๑ - ๑๕ พรรษา	๔.๓๙	-	-	-	๐.๘๕๘*
ตั้งแต่ ๑๖ พรรษา ขึ้นไป	๓.๕๓	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๖ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe) ในด้านการวัดและการประเมินการเรียนการสอน จำแนกตามพรรษา พบว่าช่วงพรรษา ตั้งแต่ ๑ - ๕ พรรษา มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงพรรษาตั้งแต่ ๖ - ๑๐ พรรษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑ - ๕ พรรษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงพรรษาตั้งแต่ ๖ - ๑๐ พรรษา

ผู้ตอบแบบสอบถามช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑ - ๕ พรรษา มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๖ พรรษา ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เช่นเดียวกันช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑ - ๕ พรรษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๖ พรรษา ขึ้นไป

ผู้ตอบแบบสอบถามช่วงพรรษาตั้งแต่ ๖ - ๑๐ พรรษา มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๑ - ๑๕ พรรษา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยช่วงพรรษาตั้งแต่ ๖ - ๑๐ พรรษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๑ - ๑๕ พรรษา

ผู้ตอบแบบสอบถามช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๑ - ๑๕ พรรษา มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๖ พรรษา ขึ้นไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๑ - ๑๕ พรรษา มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าช่วงพรรษาตั้งแต่ ๑๖ พรรษา ขึ้นไป

สมมุติฐานที่ ๔ ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามแตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นต่อการศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๑๗ แสดงตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นต่อการศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน โดยพิจารณาทั้ง ๔ ด้าน

ด้าน	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๙.๒๗	๒	๔.๖๓	๑๐.๓๒	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๕๕.๗๓	๓๔๗	๐.๔๕		
	รวม	๑๖๔.๙๙	๓๔๙			
ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๑๗.๑๗	๒	๘.๕๘	๒๒.๒๕	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๓๓.๘๕	๓๔๗	๐.๓๙		
	รวม	๑๕๑.๐๒	๓๔๙			
ด้านสื่อการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๒๐.๘๖	๒	๑๐.๔๓	๑๘.๔๖	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๙๖.๐๑	๓๔๗	๐.๕๖		
	รวม	๒๑๖.๘๗	๓๔๙			
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	๒๓.๔๐	๒	๑๑.๗๐	๒๘.๘๗	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๔๐.๕๙	๓๔๗	๐.๔๑		
	รวม	๑๖๓.๙๙	๓๔๙			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	๑๖.๙๕	๒	๘.๔๗	๒๑.๘๖	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๓๔.๔๗	๓๔๗	๐.๓๙		
	รวม	๑๕๑.๔๒	๓๔๙			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๗ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ว่า ตำแหน่งของผู้ตอบแบบสอบถามแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน รวมทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (sig. $\leq$ ๐.๐๕) ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ได้ผลดังนี้

ตารางที่ ๔.๑๘ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	$\bar{x}$	ตำแหน่ง		
		อาจารย์สอน	นักเรียน	พระสังฆาธิการ
		๓.๙๗	๔.๓๔	๓.๕๖
อาจารย์สอน	๓.๙๗	-	๐.๓๖๘*	๐.๔๑๖
นักเรียน	๔.๓๔	-	-	๐.๗๘๕*
พระสังฆาธิการ	๓.๕๖	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๘ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าตำแหน่งอาจารย์สอน มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าตำแหน่งอาจารย์สอน

นักเรียน มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับพระสังฆาธิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เช่นเดียวกันนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าพระสังฆาธิการ

ตารางที่ ๔.๑๙ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	$\bar{x}$	ตำแหน่ง		
		อาจารย์สอน ๔.๐๖	นักเรียน ๔.๕๔	พระสังฆาธิการ ๓.๔๔
อาจารย์สอน	๔.๐๖	-	๐.๔๘๕*	๐.๖๑๑*
นักเรียน	๔.๕๔	-	-	๑.๐๙๖*
พระสังฆาธิการ	๓.๔๔	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๑๙ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าตำแหน่งอาจารย์สอน มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าตำแหน่งอาจารย์สอน

อาจารย์สอน มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับพระสังฆาธิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยอาจารย์สอน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าตำแหน่งพระสังฆาธิการ

นักเรียน มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับพระสังฆาธิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เช่นเดียวกันนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าพระสังฆาธิการ

ตารางที่ ๔.๒๐ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe) ในด้านสื่อการเรียนการสอน จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	$\bar{x}$	ตำแหน่ง		
		อาจารย์สอน	นักเรียน	พระสังฆาธิการ
		๓.๙๗	๔.๓๒	๒.๘๙
อาจารย์สอน	๓.๙๗	-	๐. ๓๔๖*	๑.๐๘๓*
นักเรียน	๔.๓๒	-	-	๑.๔๒๙*
พระสังฆาธิการ	๒.๘๙	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๐ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe) ในด้านสื่อการเรียนการสอน จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าตำแหน่งอาจารย์สอน มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าตำแหน่งอาจารย์สอน

อาจารย์สอน มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับพระสังฆาธิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยอาจารย์สอน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าตำแหน่งพระสังฆาธิการ

นักเรียน มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับพระสังฆาธิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เช่นเดียวกันนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าพระสังฆาธิการ

ตารางที่ ๔.๒๑ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านการวัดและการประเมินการเรียนการสอน จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	$\bar{x}$	ตำแหน่ง		
		อาจารย์สอน	นักเรียน	พระสังฆาธิการ
		๓.๙๗	๔.๕๒	๓.๒๒
อาจารย์สอน	๓.๙๗	-	๐.๕๕๒*	๐.๗๕๐*
นักเรียน	๔.๕๒	-	-	๑.๓๐๒*
พระสังฆาธิการ	๓.๒๒	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๑ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านการวัดและการประเมินการเรียนการสอน จำแนกตามตำแหน่ง พบว่าตำแหน่งอาจารย์สอน มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับนักเรียน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าตำแหน่งอาจารย์สอน

อาจารย์สอน มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับพระสังฆาธิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยอาจารย์สอน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าตำแหน่งพระสังฆาธิการ

นักเรียน มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับพระสังฆาธิการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ เช่นเดียวกันนักเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าพระสังฆาธิการ

สมมุติฐานที่ ๕ วุฒิการศึกษา (ทางธรรม) ของผู้ตอบแบบสอบถามแตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นต่อการศึกษานวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๒ แสดงวุฒิการศึกษา (ทางธรรม) ของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นต่อการศึกษานวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน โดยพิจารณาทั้ง ๔ ด้าน

ด้าน	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๒.๔๗	๒	๑.๒๓	๒.๖๓	๐.๐๗
	ภายในกลุ่ม	๑๖๒.๕๓	๓๔๗	๐.๔๗		
	รวม	๑๖๔.๙๙	๓๔๙			
ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๐.๐๖	๒	๐.๐๓	๐.๐๖	๐.๙๔
	ภายในกลุ่ม	๑๕๐.๙๖	๓๔๗	๐.๔๓		
	รวม	๑๕๑.๐๒	๓๔๙			
ด้านสื่อการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๑.๙๕	๒	๐.๙๘	๑.๕๘	๐.๒๑
	ภายในกลุ่ม	๒๑๔.๙๒	๓๔๗	๐.๖๒		
	รวม	๒๑๖.๘๗	๓๔๙			
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๓	๒	๐.๑๑	๐.๒๔	๐.๗๙
	ภายในกลุ่ม	๑๖๓.๗๖	๓๔๗	๐.๔๗		
	รวม	๑๖๓.๙๙	๓๔๙			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	๐.๒๕	๒	๐.๑๓	๐.๒๙	๐.๗๕
	ภายในกลุ่ม	๑๕๑.๑๗	๓๔๗	๐.๔๒		
	รวม	๑๕๑.๔๒	๓๔๙			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๒ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ว่า วุฒิการศึกษา (ทางธรรม) ของผู้ตอบแบบสอบถามแตกต่างกัน ไม่มีผลต่อระดับความคิดเห็นต่อการศึกษานวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร รวมทุกด้านไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ได้ผลดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๓ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe) ในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา (ทางธรรม)

วุฒิการศึกษา (ทางธรรม)	$\bar{x}$	วุฒิการศึกษา (ทางธรรม)		
		นักธรรมชั้นตรี ๔.๒๒	นักธรรมชั้นโท ๔.๒๔	นักธรรมชั้นเอก ๔.๔๑
นักธรรมชั้นตรี	๔.๒๒	-	๐.๐๒๗	๐.๑๙
นักธรรมชั้นโท	๔.๒๔	-	-	๐.๑๖
นักธรรมชั้นเอก	๔.๔๑	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๓ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe) ในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา (ทางธรรม) พบว่าวุฒิการศึกษา (ทางธรรม) ทั้งนักธรรมชั้นตรี นักธรรมชั้นโท นักธรรมชั้นเอก มีระดับความพึงพอใจที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ แสดงให้เห็นว่าวุฒิการศึกษา (ทางธรรม) ไม่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม กรุงเทพมหานคร ในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพบว่า นักธรรมชั้นเอก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือนักธรรมชั้นโท และนักธรรมชั้นตรี ตามลำดับ

ตารางที่ ๔.๒๔ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา (ทางธรรม)

วุฒิการศึกษา (ทางธรรม)	$\bar{x}$	วุฒิการศึกษา (ทางธรรม)		
		นักธรรมชั้นตรี	นักธรรมชั้นโท	นักธรรมชั้นเอก
		๔.๔๕	๔.๔๖	๔.๔๘
นักธรรมชั้นตรี	๔.๔๕	-	๐.๐๐๕	๐.๐๒
นักธรรมชั้นโท	๔.๔๖	-	-	๐.๐๒
นักธรรมชั้นเอก	๔.๔๘	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๔ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา (ทางธรรม) พบว่าวุฒิการศึกษา (ทางธรรม) ทั้งนักธรรมชั้นตรี นักธรรมชั้นโท นักธรรมชั้นเอก มีระดับความพึงพอใจที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ แสดงให้เห็นว่าวุฒิการศึกษา (ทางธรรม) ไม่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการศึกษานวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม กรุงเทพมหานคร ในด้านการจัดการเรียนการสอน เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพบว่า นักธรรมชั้นเอก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือนักธรรมชั้นโท และนักธรรมชั้นตรี ตามลำดับ ให้ผลเช่นเดียวกับด้านหลักสูตรการเรียนการสอน

ตารางที่ ๔.๒๕ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านสื่อการเรียนการสอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา (ทางธรรม)

วุฒิการศึกษา (ทางธรรม)	$\bar{x}$	วุฒิการศึกษา (ทางธรรม)		
		นักธรรมชั้นตรี ๔.๒๓	นักธรรมชั้นโท ๔.๑๗	นักธรรมชั้นเอก ๔.๓๕
นักธรรมชั้นตรี	๔.๒๓	-	๐.๐๕๗	๐.๑๒
นักธรรมชั้นโท	๔.๑๗	-	-	๐.๑๗
นักธรรมชั้นเอก	๔.๓๕	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๕ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านสื่อการเรียนการสอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา (ทางธรรม) พบว่าวุฒิการศึกษา (ทางธรรม) ทั้งนักธรรมชั้นตรี นักธรรมชั้นโท นักธรรมชั้นเอก มีระดับความพึงพอใจที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ แสดงให้เห็นว่าวุฒิการศึกษา (ทางธรรม) ไม่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการศึกษานวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร ในด้านสื่อการเรียนการสอน เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพบว่า นักธรรมชั้นเอก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือนักธรรมชั้นโท และนักธรรมชั้นตรี ตามลำดับ ให้ผลเช่นเดียวกับด้านหลักสูตรการเรียนการสอน และด้านการจัดการเรียนการสอน

ตารางที่ ๔.๒๖ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe) ในด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา (ทางธรรม)

วุฒิการศึกษา (ทางธรรม)	$\bar{x}$	วุฒิการศึกษา (ทางธรรม)		
		นักธรรมชั้นตรี	นักธรรมชั้นโท	นักธรรมชั้นเอก
		๔.๔๗	๔.๔๓	๔.๔๒
นักธรรมชั้นตรี	๔.๔๗	-	๐.๐๔๔	๐.๐๖
นักธรรมชั้นโท	๔.๔๓	-	-	๐.๐๒
นักธรรมชั้นเอก	๔.๔๒	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๖ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe) ในด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา (ทางธรรม) พบว่าวุฒิการศึกษา (ทางธรรม) ทั้งนักธรรมชั้นตรี นักธรรมชั้นโท นักธรรมชั้นเอก มีระดับความพึงพอใจที่ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ แสดงให้เห็นว่าวุฒิการศึกษา (ทางธรรม) ไม่มีผลต่อความคิดเห็นต่อการศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร ในด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน เมื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยพบว่า นักธรรมชั้นเอก มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือนักธรรมชั้นโท และนักธรรมชั้นตรี ตามลำดับ ให้ผลเช่นเดียวกับด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ด้านการจัดการเรียนการสอน และด้านสื่อการเรียนการสอน

สมมุติฐานที่ ๖ วุฒิการศึกษา (ทางโลก) ของผู้ตอบแบบสอบถามแตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นต่อการศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน

ตารางที่ ๔.๒๗ แสดงวุฒิการศึกษา (ทางโลก) ของผู้ตอบแบบสอบถามที่แตกต่างกัน มีผลต่อความคิดเห็นต่อการศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน โดยพิจารณาทั้ง ๔ ด้าน

ด้าน	ความแปรปรวน	SS	df	MS	F	Sig.
ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๑๑.๖๓	๓	๓.๘๘	๘.๗๕	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๕๓.๓๗	๓๔๖	๐.๔๔		
	รวม	๑๖๔.๙๙	๓๔๙			
ด้านการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๑๑.๑๖	๓	๕.๗๒	๑๔.๗๘	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๓๓.๘๖	๓๔๖	๐.๓๙		
	รวม	๑๔๕.๐๒	๓๔๙			
ด้านสื่อการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	๑๖.๙๙	๓	๕.๖๗	๙.๘๑	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๙๙.๘๗	๓๔๖	๐.๕๘		
	รวม	๒๑๖.๘๗	๓๔๙			
ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน	ระหว่างกลุ่ม	๑๘.๕๘	๓	๖.๑๙	๑๔.๗๓	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๔๕.๔๑	๓๔๖	๐.๔๒		
	รวม	๑๖๓.๙๙	๓๔๙			
รวมทั้งหมด	ระหว่างกลุ่ม	๑๖.๒๖	๓	๕.๔๒	๑๓.๘๘	๐.๐๐*
	ภายในกลุ่ม	๑๓๕.๑๖	๓๔๖	๐.๓๙		
	รวม	๑๕๑.๔๒	๓๔๙			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๗ สามารถสรุปผลการวิเคราะห์ได้ว่า วุฒิการศึกษา (ทางโลก) ของผู้ตอบแบบสอบถามแตกต่างกัน ส่งผลต่อระดับความคิดเห็นต่อการศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร แตกต่างกัน รวมทุกด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (sig. $\leq$ ๐.๐๕) ซึ่งสอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ได้ผลดังนี้

ตารางที่ ๔.๒๘ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา (ทางโลก)

วุฒิการศึกษา (ทางโลก)	$\bar{x}$	วุฒิการศึกษา (ทางโลก)			
		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก
		๔.๓๔	๔.๒๑	๓.๖๔	๓.๖๗
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๔.๓๔	-	๐.๑๓๘	๐.๗๐๘*	๐.๖๗
ปริญญาตรี	๔.๒๑	-	-	๐.๕๗๑*	๐.๕๔
ปริญญาโท	๓.๖๔	-	-	-	๐.๐๓
ปริญญาเอก	๓.๖๗	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๘ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านหลักสูตรการเรียนการสอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา (ทางโลก) พบว่าวุฒิการศึกษา (ทางโลก) ต่ำกว่าปริญญาตรี มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยปริญญาโท มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า วุฒิการศึกษา (ทางโลก) ต่ำกว่าปริญญาตรี

ปริญญาตรี มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยปริญญาโท มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าปริญญาตรี

ตารางที่ ๔.๒๙ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe) ในด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา (ทางโลก)

วุฒิการศึกษา (ทางโลก)	$\bar{x}$	วุฒิการศึกษา (ทางโลก)			
		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก
		๔.๕๔	๔.๓๘	๓.๖๘	๓.๖๗
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๔.๕๔	-	๐.๑๕๘	๐.๘๕๕*	๐.๘๗
ปริญญาตรี	๔.๓๘	-	-	๐.๖๙๗*	๐.๗๑
ปริญญาโท	๓.๖๘	-	-	-	๐.๐๑
ปริญญาเอก	๓.๖๗	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๒๙ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe) ในด้านการจัดการเรียนการสอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา (ทางโลก) พบว่าวุฒิการศึกษา (ทางโลก) ต่ำกว่าปริญญาตรี มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยวุฒิการศึกษา (ทางโลก) ต่ำกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าปริญญาโท

ปริญญาตรี มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่าปริญญาโท

ตารางที่ ๔.๓๐ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านสื่อการเรียนการสอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา (ทางโลก)

วุฒิการศึกษา (ทางโลก)	$\bar{x}$	วุฒิการศึกษา (ทางโลก)			
		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก
		๔.๓๓	๓.๙๓	๓.๕๕	๓.๖๗
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๔.๓๓	-	๐.๔๐๓	๐.๗๘๙*	๐.๖๖
ปริญญาตรี	๓.๙๓	-	-	๐.๓๘๖	๐.๒๖
ปริญญาโท	๓.๕๕	-	-	-	๐.๑๒
ปริญญาเอก	๓.๖๗	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๐ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเชฟเฟ (Scheffe) ในด้านสื่อการเรียนการสอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา (ทางโลก) พบว่าวุฒิการศึกษา (ทางโลก) ต่ำกว่าปริญญาตรี มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยวุฒิการศึกษา (ทางโลก) ต่ำกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ปริญญาโท

ตารางที่ ๔.๓๑ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe) ในด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา (ทางโลก)

วุฒิการศึกษา (ทางโลก)	$\bar{x}$	วุฒิการศึกษา (ทางโลก)			
		ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก
		๔.๕๒	๔.๑๗	๔.๑๗	๓.๖๗
ต่ำกว่าปริญญาตรี	๔.๕๒	-	๐.๓๕๑	๐.๘๔๒*	๐.๘๕
ปริญญาตรี	๔.๑๗	-	-	๐.๔๙๑	๐.๕๐
ปริญญาโท	๓.๖๘	-	-	-	๐.๐๑
ปริญญาเอก	๓.๖๗	-	-	-	-

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕

จากตารางที่ ๔.๓๑ แสดงการเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ ด้วยวิธีการของเซฟเฟ (Scheffe) ในด้านการวัดและการประเมินผลการเรียนการสอน จำแนกตามวุฒิการศึกษา (ทางโลก) พบว่าวุฒิการศึกษา (ทางโลก) ต่ำกว่าปริญญาตรี มีระดับความพึงพอใจที่แตกต่างกับปริญญาโท อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ๐.๐๕ โดยวุฒิการศึกษา (ทางโลก) ต่ำกว่าปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยสูงกว่า ปริญญาโท ตามลำดับ

๔.๔ วิเคราะห์การศึกษาข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของครูและนักเรียน
สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร ผลการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างของผู้บริหาร
 ครู บุคลากรและพระภิกษุ สามเณร ผลการศึกษาพบว่า

๑. ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า หลักสูตรมีเนื้อหาสาระในการเรียนรู้ได้เหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๕๕ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๖๔) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของครูและนักเรียน สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร จากประสบการณ์ เวลาเรียนและเวลาสอนมีน้อยเกินไป ถ้าสามารถเพิ่มระยะเวลาการเรียน การสอนให้เหมาะสมกับเนื้อหาสาระในการเรียนรู้จะทำให้ผลการเรียนการสอนดีกว่านี้^๑ ซึ่งเนื้อหาของหลักสูตรมีพอประมาณกับการศึกษาของนักเรียน อาจจะเป็นเวลาการเรียน การสอนแต่เนื่องจากนักเรียนจะต้องเรียนภาษาบาลีด้วยทำให้การเรียน การสอนนักเรียนมีเวลาน้อยลงจึงจำเป็นต้องจัดเวลาการเรียน การสอนให้เหมาะสมกัน^๒ อายุผู้เรียนแตกต่างกัน การเรียน การสอนหลักสูตรเดียวกันทั้งหมดแต่ภูมิความรู้ของผู้เรียนต่างกันมากทำให้เกิดปัญหามากถ้าสามารถแบ่งกลุ่มอายุผู้เรียน เนื้อหาที่เรียนได้ก็จะพัฒนาการเรียนการสอนของครูและนักเรียน ในสำนักเรียนพระปริยัติธรรม แผนกธรรม กรุงเทพมหานคร^๓ ควรทำให้เหมาะสมกับภาวะบุคคลเพราะนักเรียนยังมีความอดทนไม่เพียงพอ ครูผู้สอนจะต้องพัฒนาการเรียนการสอนด้วยนวัตกรรมให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา^๔ หลักสูตรมีเนื้อหาหนักและจำได้ยาก ครูต้องพัฒนาสื่อและนวัตกรรมเพื่อให้นักเรียนมีการพัฒนาในการเรียนการสอนหรือจำได้ง่ายขึ้น^๕

๒. ด้านการจัดการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่า ครูแจ้งวัตถุประสงค์การเรียนให้นักเรียนได้ทราบทุกครั้ง ผู้ตอบแบบสอบถามมีความพึงพอใจอยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๕ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๗๒) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของครูและนักเรียนสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร จากประสบการณ์ ในส่วนของนักเรียนชั้นตรีอาจจะมีการลดจำนวนหัวข้อธรรมหรือเปิดภาคการเรียน การสอนก่อนกำหนดเพื่อให้นักเรียนมีเวลาปรับตัวหรือให้มีเวลาเรียนเพิ่มมากขึ้น^๖ นักเรียนไม่สนใจในการเรียนการสอนเท่าที่ควรอาจเป็นเพราะอายุที่แตกต่างกันบ้างหรือครูสอนไปตามหน้าที่ไม่มีสื่อ นวัตกรรมที่จูงใจให้นักเรียนเกิดความสนใจ ผู้บริหารจัดการการเรียนการสอนควรเน้นผู้เรียนเป็นจุด

^๑สัมภาษณ์ พระครูศรีวรานกิจ เจ้าอาวาส / เจ้าสำนักเรียนวัดราชสิงขร, ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐.

^๒สัมภาษณ์ พระครูอดุลธรรมานุวัตร เจ้าอาวาสวัดไฟเงินโชตนาราม, ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐.

^๓สัมภาษณ์ พระมหาบัณฑิต ปณฺธิตเมธี ป.ธ.๙ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดราชสิงขร/ครูสำนักเรียนพระปริยัติธรรมสำนักเรียนวัดราชสิงขร, ๙ ธันวาคม ๒๕๖๐.

^๔สัมภาษณ์ พระครูศรีศาสนกิจวิธาน ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดราชสิงขร/ครูสำนักเรียนพระปริยัติธรรมสำนักเรียนวัดราชสิงขร, ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐.

^๕สัมภาษณ์ พระมหาวิรวงศ์ วีระวิโส,ดร. เจ้าคณะแขวงบางคอกแหลมเขต ๒ / ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดจันทรีโน, ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐.

^๖สัมภาษณ์ พระมหาสมศรี เตชธมโม ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดราชสิงขร/ครูสำนักเรียน พระปริยัติธรรมสำนักเรียนวัดราชสิงขร, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๐.

ศูนย์กลางมากขึ้นอีก^๗ ครู นักเรียน บุคลากรการศึกษาไม่ได้รับการประสานความร่วมมือกันซึ่งจะต้องมีกิจกรรมสัมพันธ์การมีส่วนร่วมเพื่อก่อให้เกิดประสิทธิภาพการจัดการเรียนการสอน^๘ ปรับปรุงรูปแบบการเรียนการสอนให้หลากหลาย ให้มีแรงจูงใจใหม่ให้ครู นักเรียนเกิดการพัฒนาการเรียนการสอนของครูและนักเรียนสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานครให้ทันสมัยอยู่อย่างสม่ำเสมอ^๙ นักเรียนขาดแรงจูงใจ ไม่มีความเชื่อมั่น ไม่มีความกระตือรือร้น ศรัทธาหายไปจำเป็นต้องมีนโยบายที่ให้สำนักปริยัติธรรมแผนกธรรม ปลุกจิตใจครู นักเรียนสม่ำเสมอ^{๑๐}

๓. ด้านสื่อการเรียนการสอน เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่าด้านครูใช้สื่อการเรียนรู้อันหลากหลายในการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ๔.๔๑ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๗๐) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของครูและนักเรียนสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร จากประสบการณ์สื่อและนวัตกรรมในการพัฒนาการเรียนการสอนของครูและนักเรียนสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร มีน้อยจึงทำให้ต้องใช้เวลาเรียนเพิ่มมากขึ้น การเรียนการสอน เป็นไปตามหัวข้อที่กำหนด อุปกรณ์มีน้อยเป็นที่ทราบกันดีว่างบประมาณในส่วนนี้ไม่เพียงพอต่อจำนวนนักเรียนในสำนักเรียนซึ่งต้องการการสนับสนุนให้นักเรียน ในสำนักเรียนมีคุณภาพมากขึ้น^{๑๑}

การปรับปรุงนโยบายของผู้ที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบสื่อและนวัตกรรมจำเป็นต้องมีการพัฒนาอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะครู ผู้บริหารจำเป็นต้องมีส่งเสริมและการอบรม การดูงานในสำนักพระปริยัติธรรมที่มีความเจริญก้าวหน้าในด้านสื่อและนวัตกรรม ซึ่งสำนักพระปริยัติธรรมจำเป็นในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง^{๑๒}

สื่อและนวัตกรรมการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับข้อสอบมีไม่พอเพียงกับนักเรียน ครู ต้องอำนวยความสะดวกเอกสาร ที่เกี่ยวข้องกับข้อสอบให้นักเรียนอย่างพอเพียงทั่วถึง^{๑๓} ควรรับการสนับสนุนงบประมาณจากผู้ต้องการอุปการงบประมาณซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่ทันสมัย จากผู้สนใจในอาชีพ

^๗ สัมภาษณ์ พระครูประทีปปัญญาวงค์ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดราชสิงขร/ครูสำนักเรียน พระปริยัติธรรม สำนักเรียนวัดราชสิงขร, ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐..

^๘ สัมภาษณ์ พระครูศรีวรานุกิจ เจ้าอาวาส / เจ้าสำนักเรียนวัดราชสิงขร, ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐.

^๙ สัมภาษณ์ พระครูอดุลธรรมานุวัตร เจ้าอาวาสวัดไผ่เงินโชตนาราม, ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐.

^{๑๐} สัมภาษณ์ พระมหาบัณฑิต ปณฺธิตเมธี ป.ธ.๙ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดราชสิงขร/ครูสำนักเรียน พระปริยัติธรรมสำนักเรียนวัดราชสิงขร, ๙ ธันวาคม ๒๕๖๐.

^{๑๑} สัมภาษณ์ พระครูศรีศาสนกิจวิธาน ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดราชสิงขร/ครูสำนักเรียน พระปริยัติธรรม สำนักเรียนวัดราชสิงขร, ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐.

^{๑๒} สัมภาษณ์ พระมหาวิรวงศ์ วีระวิธ,ดร. เจ้าคณะแขวงบางคอกแหลมเขต ๒ / ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัด จันทรีใน, ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐.

^{๑๓} สัมภาษณ์ พระมหาสมศรี เทษมโม ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดราชสิงขร/ครูสำนักเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเรียนวัดราชสิงขร, ๒๐ ธันวาคม ๒๕๖๐.

ต่าง ๆ^{๑๔} ควรใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ที่มีอยู่ในปัจจุบันเช่นเครื่องโปรเจคเตอร์มาใช้ในการอำนวยความสะดวกและลดสิ่งที่ยากเกินไป^{๑๕}

๔. ด้านการวัดและประเมินผลการเรียน เมื่อพิจารณาเป็นรายประเด็นพบว่าครูมีการประเมินผลการเรียนประจำปีทุกภาคการศึกษา อยู่ในระดับมาก (มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ ๔.๔๔ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ ๐.๗๕) ข้อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของครูและนักเรียนสำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร จากประสบการณ์ โดยปกติเมื่อครูได้สอนเสร็จจะต้องมีการวัดผลประเมินผลการเรียนการสอนส่วนใหญ่จะให้ทำแบบฝึกหัดหรือแบบทดสอบหลังการเรียนการสอน แต่ปัจจุบันการทำแบบฝึกหัดอย่างเดียวไม่พอเพียงต่อการวัดผลประเมินผลเพราะจำเป็นต้องนำผลมาแก้ไขและส่งเสริมการเรียนการสอนในครั้งต่อไปของนักเรียนแต่ละรูป^{๑๖} ครูควรอำนวยความสะดวกในการทดสอบเองหลาย ๆ ครั้งก่อนที่จะให้ไปประเมินจากผลปลายภาคจากสนามหลวงซึ่งถ้าเกิดการผิดพลาดจะไม่สามารถแก้ไขได้^{๑๗} นโยบายการวัดผลประเมินผลการเรียนควรปรับปรุงให้ทันสมัยโดยการอบรม การศึกษาดูงานจากสำนักที่มีความก้าวหน้าและมีคุณภาพดีกว่า^{๑๘}

๔.๕ องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย

การวิจัยเรื่อง การศึกษาแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอนของครูและนักเรียน สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรม กรุงเทพมหานคร ทั้ง ๔ ด้าน คือ ๑. ด้านหลักสูตรการเรียนการสอน ๒. ด้านการจัดการเรียนการสอน ๓. ด้านสื่อการเรียนการสอน ๔. ด้านวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน พอสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอน สำนักเรียนพระปริยัติธรรมแผนกธรรมได้ดังแผนภาพที่ ๔.๑

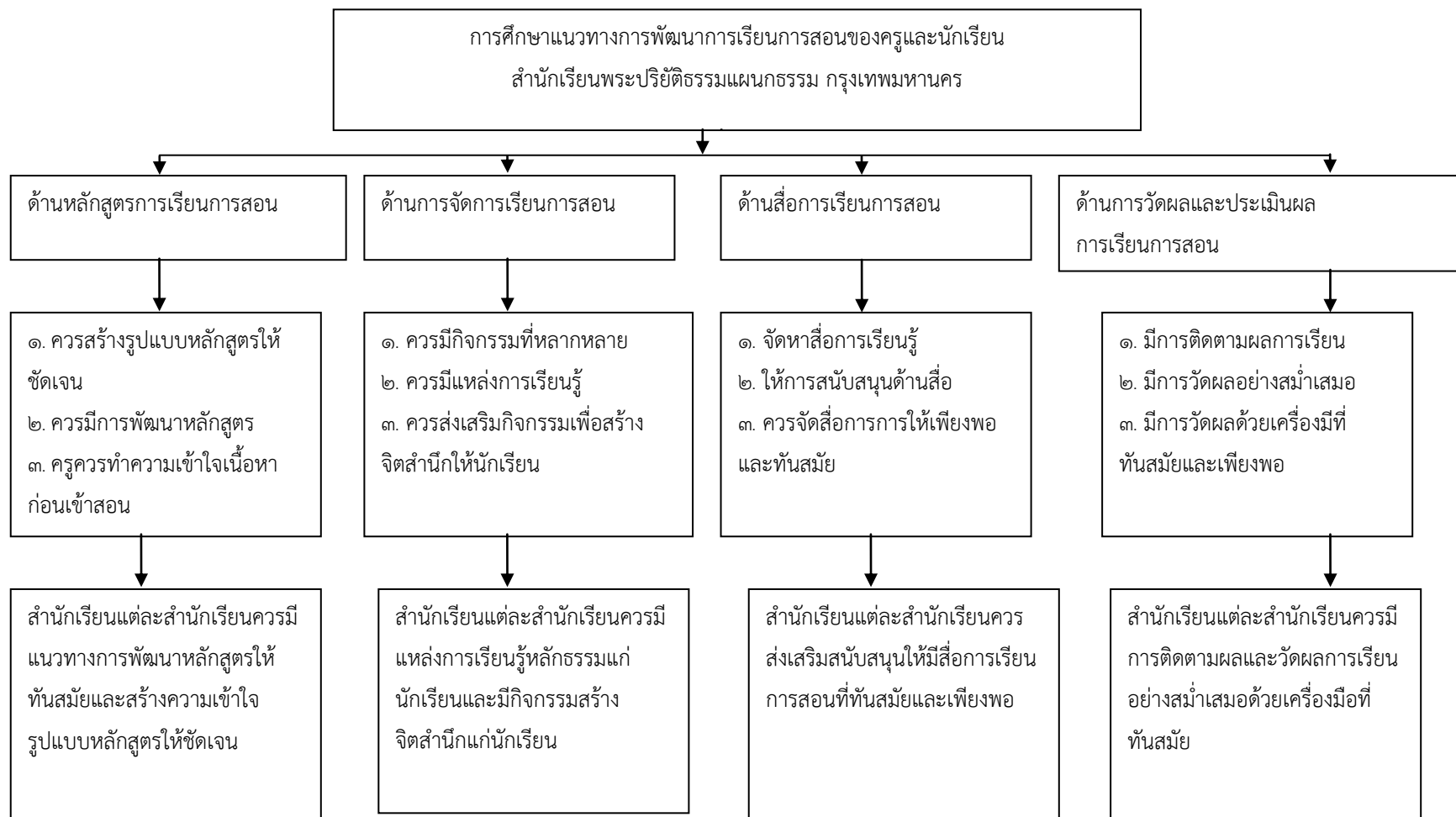
^{๑๔} สัมภาษณ์ พระครูประทีปปัญญาวงค์ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดราชสิงขร/ครูสำนักเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเรียนวัดราชสิงขร, ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐.

^{๑๕} สัมภาษณ์ พระครูศรีวรานุกิจ เจ้าอาวาส / เจ้าสำนักเรียนวัดราชสิงขร, ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐.

^{๑๖} สัมภาษณ์ พระครูอดุลธรรมานุวัตร เจ้าอาวาสวัดไผ่เงินโชตนาราม, ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐.

^{๑๗} สัมภาษณ์ พระมหาบัณฑิต ปณฺธิเมธี ป.ธ.๙ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดราชสิงขร/ครูสำนักเรียนพระปริยัติธรรมสำนักเรียนวัดราชสิงขร, ๙ ธันวาคม ๒๕๖๐.

^{๑๘} สัมภาษณ์ พระครูศรีศาสนกิจวิธาน ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดราชสิงขร/ครูสำนักเรียนพระปริยัติธรรม สำนักเรียนวัดราชสิงขร, ๖ ธันวาคม ๒๕๖๐.

แผนภาพที่ 4.1 องค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัย